

Dane Zajc

Dane Zajc se je rodil 26.10.1929 v Zgornji Javoršici pri Moravčah. Odraščal je v revni družini in zato si je verjetno izoblikoval drugačne vrednote. Ne ceni toliko materialnega sveta, zdi se mu brezpredmeten in prehitro uničljiv. Prav tako si je v mladosti izoblikoval zelo kritičen odnos do oblasti, zaradi česa je imel v življenju veliko problemov.

V 2. sv. vojni sta bila ubita oba brata, požgali so njegovo rojstno hišo in v nekem nacističnem napadu je bil priča, kako so Nemci vrgli ogenj na živega očeta.

Že kot mlad je spoznal slabe strani družbenega sistema. Izključili so ga namreč iz Poljanske gimnazije in mu onemogočili izobraževanje v vseh slovenskih gimnazijah. Maturiral je privatno na Poljanski gimnaziji, a mu ni bil dovoljen vpis na univerzo. Deloval je na pošti Slovenije. Dokler se ni upokojil je bil zaposlen kot knjižničar v Pionirski knjižnici Ljubljana. Sodeloval je pri mnogih revijah in eno leto je bil urednik.

Leta 1958 pa je v samozaložbi izdal prvo pesniško zbirko z naslovom Požgana trava. Bil je pesnik, dramatik, esejist, pisal pa je tudi za otroke in mladino. Pisal je eseje, ki jih teoretiki uvrščajo v sam vrh slovenske esejistike.

Razvil je čisto svoj poetični jezik. Že od samega začetka ustvarjanja je bil drugačen, samosvoj. Nasproti takratni poeziji postavi svoj lasten svet kakor ga on vidi. Ta svet je pol skrivenčenih podob, vojnih grozot in slutenj smrti. V kasnejših pesniških zbirkah pa se kaže razmišljanje o nesmislu življenja. To pa ni kazal samo skozi pesmi ampak je pred leti poskušal narediti samomor. Zajc je destruktivna oseba, oseba, ki ji primanjkuje upanje v nov dan, oseba, ki gleda svet skozi temna očala. Njegova destruktivnost se kaže tako v njegovih pesmih kot tudi v njegovem življenju predajanje pijači ni nič drugega kot samodestruktivno dejanje, kar tudi Zajc sam priznava.

Vedno je jasno in glasno izražal svoje mnenje, sam pravi, da zato, da mu kasnejše generacije nebi imele možnosti očitati, da ni v tistem trenutku nič rekel. predvsem o politiki po navadi ni imel lepega povedati. Zaradi tega je večkrat prihajal v konflikte/spore z ostalimi pesniki in tudi z oblastjo. Bil je predsednik Društva slovenskih pisateljev. Za svoje delo pa je dobil tudi nagrade: Levstikovo, Grumovo, Jenkovo in Prešernovo. Spada med najvidnejše literarne generacije, ki je nastopila po 2. svetovni vojni.

Umrl je 20.10.2005 za posledicami raka.